

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 5. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg01val-shoot-idm140427228743168.pdf> (tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Fortale

Naar Læserne ikke vil lade en Forfatter i Ro, saa lever han - selv om han er død for mere end to Hundrede Aar siden. Det er de levende Gamles Lod, at hver Generation kræver deres Tilstedeværelse, og de klassiske Bøger maa derfor trykkes op, fuldstændigt eller i det Udvalg, som en ny Tid mener at have Brug for. Holbergs Samlede Skrifter, der blev udgivet i 17 meget store Bind 1913-63, vilde i nærværende Format fylde ca. 60 Bind. Af dette vældige Livsværk har jeg nu forsøgt at udtage de i Dag interessanteste og mest nærende Dele. *Værker i tolv Bind* indeholder derfor baade de Skrifter af Holberg, som gennem et Par Aarhundreder har bidt sig fast i Erindringen, og adskillige Stykker, som de fleste Læsere ikke har hørt om før. Der er en Plan for Udvalget og for hvert enkelt Bind, som kortelig kan fremstilles saaledes.

Første Bind kan vi kalde Forberedelsernes Bind. Her ser Holberg tilbage paa sin Fødeby, *Bergen*, og beskriver desuden *Danskere og Nordmænd*. Som en Nøgle til Holbergs Forstaaelse af hvad et Menneske og et Samfund er, læser vi hans mærkeligt ungdomsfriske Bog om *Natur- og Folkeretten*. Som al god Jura har ogsaa Holbergs indholdsrige Haandbog Forbindelse med alle Livsforhold.

Andet Bind tegner Digterens Gennembrud. Det myldrer med komiske Indfald og Figurer i *Peder Paars*. Foruden de motivrige *Skæmtedigte* møder vi Holbergs muntre Forsvar for Kvinders Ret til højere Uddannelse.

Tredie til syvende Bind indeholder Holbergs samtlige *Komedier*. Vi følger ham i de klassiske Skuespil, der atter og atter opføres, men vi gaar ogsaa paa Opdagelse i dem, der sjældent eller aldrig ser Scenens Lys. Alle Holbergs 6 Komedier kan læses, for der er Glimt af Vid og Aand ogsaa i dem, der mangler dramatisk Ynde og Styrke.

Ottende Bind viser os først Holberg som en Skribent, der greb Pennen naar f. Eks. praktiske *Problemer* i Samtiden trængte sig paa. Dernæst som en *Historiker* der ogsaa har tænkt over, hvorfor og hvordan man skriver Historie. Og endelig som en temperamentsfuld og erfaren akademisk *Taler*.

Niende Bind bringer os Digteren tilbage. I den fantastiske Roman om *Niels Klim* berejser vi en Verden i Jordens Indre, og i Holbergs *Moralske Fabler* aabner sig undertiden grumme Perspektiver for Tanken.

Tiende Bind indledes med nogle af de kaade eller skarpe *Epigrammer*, som Holberg skrev paa Latin, og som her forelægges i moderne dansk Gendigtning. Derefter kommer et Udvalg af *Moralske Tanker*, hvor hvert Kapitel er skrevet over et Epigram. Det er Holbergs mest omhyggeligt udarbejdede Prosabog: hans Sætninger bliver til Sentenser og hans Idéer til brodede Paradokser. Med dette Skrift begynder det danske Essay.

Ellevte Bind samler i broget Flok Holbergs kendteste og klogeste *Epistler*. I tvangfri Stil kauserer Forfatteren om Mennesker han har mødt og Bøger han har læst. Han fortæller en Del om sine daglige Vaner, sin Smag i smaat og stort. Men han gør ogsaa Læseren delagtig i sine pinefulde religiøse Overvejelser: hvordan kan en almægtig Gud være uden Skyld i det onde og ulykkelige der sker i Verden?

Tolvte Bind fører os tilbage til Udgangspunktet. I tre aabenhjertige *Levnedsbreve* fortæller Holberg sine Erindringer om de tidlige Aar i Bergen, Studie- og Rejseaaarene i København og Udlandet, om sin Karriere paa Universitetet og i Litteraturen. Suppleret med Epistel 447, fra de seneste Aar, danner denne Selvbiografi en løbende Kommentar til Holbergs Liv og Forfatterskab, som et Udvalg af *Breve* og andre personlige Dokumenter yderligere kaster Lys over.

F. J. Billeskov Jansen.